

І. КАЛЕНДАРЪ.

Календаръ отъ думъ *календы*, коя-то ще каже *начало на мѣсяць*, е таблица за дѣленіе на годинъ-тъ, коя-то служи за мѣреніе на врѣмя-то.

Има двойки години, по кои-то различни народи броятъ и мѣрятъ врѣмя-то; една-та е *слънчева година* и състои отъ врѣмя, въ кое-то земя-та еднажъ обыколи около слънцето, та дойде спротивъ него пакъ въ такъво положеніе, въ какво-то е была въ мига, кога е начинала да обыкала; друга-та е *мѣсячна* или *луна година*, и състои отъ врѣмя на 12 новы мѣсячины. Спротивъ години-ты и календаръ-тъ е двойкъ: календаръ *по слънчевъ годинъ* и календаръ *по лунъ годинъ*. Пръвый отъ своиъ странъ ся дѣли на *вешъ* или *Юліанскый Календаръ* и на *новъ* или *Грегорианскый Календаръ*, а пакъ вторый може ся подраздѣли на *Арабскый* или *Мюслиманскый Календаръ* и на *Еврейскый*.

1. ЈУЛІАНСКЫЙ КАЛЕНДАРЪ.

Слънчевъ-шъ годинъ въ старо врѣмя броили отъ 365 дни, нъ по врѣмя забѣлѣжили че това броеніе не было право. Въ 45 л. прѣдъ Христово-Рождество римскый диктаторъ, *Юлій Цезаръ* заръчялъ на Александрийскый астрономъ *Созигена* да види да оправи погрѣшкъ-тъ. Созигенъ прѣсмѣтнѣлъ и намѣрилъ, че погрѣшка-та была отъ 6 чѣса на годинъ, сирѣчь, че слънчева-та година, трѣбувало да ся брои отъ 365 дни и 6 часове. Юлій Цезаръ заповѣдалъ да земѣтъ така да броятъ годинъ-тъ, а зачто-то всякъ годинъ немогло да ся броятъ 6-тъ чѣса, то нарядилъ да броятъ годинъ-тъ пакъ по 365 дни, а за 6-тъ чѣса да притурять на всякы четыре години по единъ день; зачто четыре години по 6 чѣса даватъ 24 чѣса или единъ цѣль день. Три-тъ години, кои-то рядомъ броили по 365 дни, нарѣкохъ *прости* а пакъ четвъртъ-тъ годинъ отъ 366 дни нарѣкохъ *высокоси*, зачто-то надтуреный день испрѣво притуряли слѣдъ 24-й Февруарія, кой-то у Римляны-ты ся наричалъ 6-й *прѣди календы-шы* на Марта, та и надтуреный день нарѣкли *два* Календаръ.